

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:

Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:

Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:

Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:

Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1-50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Országcsalók.

Istencsaló az, aki templomba jár nem azért, hogy ott lelkét az Ég urához emelje s szíve fohászát felküldje a leg-hatalmasabbhoz, hanem azért, mert a látszatnak akar eleget tenni s mialatt az orgona hangja szól — ő valamilyen közönséges gázságon törí a fejét.

Országcsaló pedig az, aki a hazafiaság köpönyegébe takaródzva, bejuttatja magát a törvényhozás házába ilyen vagy amolyan vagy egyáltalán semmilyen zászlónak a segítségével csak azért, hogy saját önös érdekeit támogassa minden áron, még ha amellett el kell pusztulnia az egész országnak.

Ezen az önös érdeken alapul most a mi parlamenti többségünk. Az a többség, amely most még mindig nem restelli magát szabadelvűnek hirdetni, de amellett nyugodt vérrel nézi az ország pusztulását. Nézi és gyönyörködik benne, mint Néro Róma lángjaiban.

A tűzijátékot ő maga rendezte, jussa is van hozzá, hogy első sorban ő gyönyörködjék annak szépségében. Hiszen van kire ráfogni a tűz okát. Ott van az ellenzék, hiszen az csinálta.

Az esztelenek, a buták el is hiszik ezt és mindazok, akik a végokokat keresni nem szokták. Hát vajjon ki nem

látja az indító okokat, amik a helyzetet előidézték? Ki nem tudja azt, hogy a nemzet életkérdéseit kik vetették föl és kik nem látják be azt, hogy most leszerelni a nemzeti követelésekkel nem annyit jelent, mint elhalasztani becsületes igényeink megvalósítását, hanem azonos azzal, hogy évtizedekre lemondunk újból arról, hogy nemzeti életkérdéseinket legalább részben megoldjuk. Leszerelni most annyit tesz, mint feladni a magyar nyelv jogosultsága elvét, — mint leborulni Ausztria fenhatósága előtt, — mint örömtüzet gyújtani, amely mellett a kétfejű sas újra telmelegedhetik.

Akik tehát a király előtt hazudnak most a válság napjaiban, — akik tehát most, amikor csak a nyílt beszéddel lehetne még elhárítani a politikai katasztrófát, azt nem hogy elhárítják, de hízkeléssel járulnak a trón elé és dedelgetik a magyar király előtt az osztrák császár feketesárga politikáját, országcsalók, akiknek a törvény büntetlenséget biztosít.

Vakok az emberek, egyuttal siketek is, hogy nem rettegnek ettől a struccpolitikától?

Elképzelhetik azt, hogy csak hazudni kell a király előtt és minden rendben lesz?

Elképzelik azt, hogy a nemzet jogait úgy lehet megállapítani, mint ahogy a rablófőnök megállapítja a banda tagjai között a koncfelosztás módozatait?

Elképzelik azt, hogy a nemzet jogai- val úgy lehet elbánni, mint ahogy a kalózok a prédával elbánnak.

Mert valósággal csodaszámba mennek azok a dolgok, amit a jogmegállapítás terén végeznek. Hát vajjon micsoda jogi alapon áll akár az a szabadelvűnek nevezett többség, akár annak bármely bizottsága, amely a felségjogokat úgy állapítja meg, hogy amellet a mi egész magyar alkotmányunk olyanféle kis zsarnokvárossá törpül össze, amilyen- nél különbbel a legkeletibb Ázsiában nem találkoztunk?

Hiszen Dzsengiszkhán alatt se lehetett különb provincia, mint a milyen ez a Magyarország, ha állanak azok a pimasz és hazug doktrinák, amelyekkel országunk alkotmányát most elsikkasztani akarják. Alkotmány az, ha az ország se külügyével, se hadügyével sehogyan sem reldelkezik? Alkotmány az, ha a nemzet a törvényhozásban nem akarja, nem tudja, nem meri kivenni a maga részét?

A szabadelvűség takarója azonban mégsem akkora, hogy eltakarhassa előttünk azt az országcsalást, amelyet alatta

TÁRCA.

Első szerelem.

Irta: Barta Lajos.

(Folytatás)

Judit legyen a feleségem! — Elvenni Juditot! Ez oly természetesnek tűnt föl előttem mindig, hogy nem is tartottam szükségesnek gondolkodni róla. — Egészen úgy nőttünk föl mint két testvér és amikor én a városba kerültem, akkortól fogva is úgy viselkedett Judit, mint egy kedves és jó testvér; irogatott, születésem vagy nevemnapjára kézimunkát, meg édességeket küldött és számtalan jelét adta, hogy én mindig ott vagyok gondolataiban. — Nyaranta együtt jártunk erdőn, mezőn, hevertünk a fűben, feküdtünk a fűzfák alatt, a források mellett; ilyenkor Judit rendszeren fejem alá tette karját és úgy daloltunk bele a derült levegőbe. Úgy véltem, hogy Judit lelkének gyökerei bele nőttek az enyémbé, az én lelkemé pedig az övébe és így sohasem válhatunk el. Viszonyunk éveink gyarapodásával, a nagy leányi és férfiúi érzések elérkezével észrevétlenül vette föl az azoknak megfelelő új vonásokat és színeket anélkül, hogy azokról előre gondolkodtunk volna.

De a házasság, kivált édes apám beszéde

óta, olyan valaminek tűnt föl, ami fölül külön meg kell kérdeznem Juditot. Úgy, mint tegnap este szolt apám, és úgy, mintha a mai délután lenne, együtt ültem Judittal a kertben, egy nagy diófa alatt. — Máskor mindig kicsinyitve és kedveskedve »Diczi«-nek szolítottuk Juditot. Mert hiszen a házon most már hárman voltunk férfiak, — minket pedig a természet csak úgy alkot meg sebtiben, mint egy erőteljes vonásokkal odavetett vázlatot, — és ő volt az egyedüli, aki mint a természet gyengéd és művészi lelkének finoman kidolgozott alkotása járt a nagy épületben. Ha mellettünk elment, mintha mindig egy ifjú tavasznak lehetete csapott volna bennünket meg.

Különös volt, bármennyire is megszoktuk egymást, abban a percben, itt a nagy fa alatt mégis rejlett valami ünnepélyesség. Nem tudtam volna neki azt mondani »Diczi« — hanem megszólítottam őt: Judit! — Magam is megijedtem, olyan különösen hangzott az, hogy: Judit; sötéten és szinte sejtelmesen. Ő is bámulva nézett rám, mintha megérezte volna a felhőt, mely evvel a szóval fölénk szállt és számunkra töméntelen bánatot tartogatott. — Egy nagy kereten szürke plüstre nagy, piros pipacsokat himzett éppen. Keze a csodálkozástól úgy maradt, amint a tüvel öltetni készült. — Szerelmes férfi egy exaltált pillanatban anélkül, hogy annak a percben

nagy hordereje föltünnék neki, megkérdi a leányt: »Akarsz-e lenni a feleségem?« És abban a mámorban csodagyorsan eljegyzik egymást. — De nálunk extázisról szó sem lehetett. Bennünk nem lobogtak szenvedélyek, vonzalmunk inkább barátságos, de az egész életen át kitarató és melegítő tűznek tetszett. Mialatt Judit csodálkozva és várakozásteljesen függesztette rám szemét, magam pedig azon tűnődtem, hogyan adjam neki a kérdést elő, az alatt a gondolatok kerestek magunknak szavakat még pedig olyanokat, melyek bennök gyökereztek és magam is meglepődtem, mikor szinte kiszalasztva a szót, ilyenformán kérdeztem meg őt:

— Judit! Nem kellene-e már megtartani a lakodalmat?

Ekkor valami csodálatos és megrendítő történt. Judit elejtette a tűt és a himzőráma is kiesett kezéből, egész teste összerándult. Egy ideig meredten nézett rám, mintha megálltak volna szemei, aztán elkezdtek azoknak a szemeknek fényes tükrén végigrohanni az érzelmek és gondolatok. Úgy rohantak, mint az égboltozat sebes felhőinek árnyéka a nagy tavakon. — Hosszú és kínos csend állott be. Arcán olyan vonások jelentek meg, melyek mutatták, hogy a lelke is, mint előbb a teste, fájdalmasan össze-összerándul.

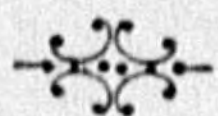
Ostobának kellett volna lennem, ha rögtön

elvégezni készülnek. Tudományosan és a nyaktekert logika segítségével bizonyítani akarják azt, hogy ennek az országnak jogai nincsenek. Bizonyítani akarják, hogy ebben az országban alkotmányos joga a királynak az, hogy a nemzet által utált és gyűlölt nyelven vezényelhetik a hadsereget, bizonyítani akarják, hogy a magyar nyelv csak sallang, amely megtisztelve érezheti magát, ha az osztrák portörlnök is akarja használni. Bizonyítani akarják, hogy az a nyelv, amelylyel a magyar ember szükség esetén csak a kutyájával beszél, az van hivatva kiszorítani a magyar igét.

Ez pedig semmi más, mint országcsalás. Ennek végére fog járni a nemzet, amely most — különösen most, amikor már ennyire kisodorták türelméből — sehogyan se fogja magát terrorizáltatni senkitől. Azoktól sem, akik jajveszékelnek és azt kiáltják: fel kell hagyni az ex-lex-el azért, mert az ország anyagilag tönkre megy, azoktól sem, akiknek nagyon fáj, hogy Ausztria milyen óriási kinok árán diadalmaskodhatik felettünk!

A nemzet történelmének meghamisítói jogaink hivatásszerű félremagyarázói, a politikai bandák üzér szerű hivatottjai az országcsalók egész sora pedig szégyenkezve fog állani nemsokára a nemzet ítélőszéke előtt. Ha kitünt az, hogy a nemzet igazait elnyomni, elhallgattatni nem lehetett és a gögös Ausztriának a keserű magyar leckét le kellett nyelnie — akkor álljanak elő és dicsekedjenek vele, hogy ők voltak azok, akik Magyarország közjogát magyarázták úgy, hogy dacára ennek, sikerült ennek a nemzetnek életben maradnia!

Fentartotta magának . . .

Rég nem hallottuk annyiszor emlegetni ezt a két szót, hogy „fentartotta magának“, mint mostanában, a mikor a magyar államférfiak rohanvást rohannak a Burgba, az osztrák császár palotájába azért, hogy ott referáljanak vagy beszéljünk hát magyarul: előterjesztést tegyenek.

Gyönyörű könyvtárat lehetne csinálni azokból az előterjesztésen elhangzott szavakból, ha nem repültek volna el a betűk — a Burg tágas ajtain és kapuin keresztül — a semmiségbe, hanem leírták volna azokat fehér papirotra.

Órák hosszat hallgatja a császár a magyar politikusok jól betanult leckéit és hallgatja ezeket az előterjesztéseket hosszú hónapok óta.

És mi az eredmény? Semmi. Amikor már mérget vesznek „a beavatottak“ arra, hogy a felség dönt: kijönnek a meghívottak a Burgból és a kíváncsi ujságíróknak azt mondják, hogy a felség meghallgatta az előterjesztéseket, türellemmel hallgatta meg és — fentartotta magának azt, hogy majd dönteni fog.

Tojástánc ez vagy komédia?

A politikusok a legveszedelmesebb módon titkolóznak. Programot csinálnak a kilencek, a mely módot fog adni, hogy a válságos helyzetből az ország kimeneküljön, de hogy mi ez a program, micsoda kevés az, amit megkísérelnek kieszközölni a békéért vándorló atyafiak a császártól: azt senkinek sem szabad megtudni. Mind a

kilencznek lakat van a száján és lakat van a száján minden „ujabb“ jelöltnek. Hogy Khuennek, a szfnksznek, szája legkülönbben van belakatozva, az magától értetődik.

Quo usque? Hát meddig? Meddig tart ez a komédia? Meddig tart ez a Bécsbe vándorlás, meddig „tartja fent magának“ és mit tart fent magának a császár?

Milyen bátran, milyen okosan, bölcs mérséklettel, de mégis erős magyarsággal beszélt az osztrák császárhoz, aki a magyar koronát várta: Deák Ferenc; és ma amikor fején van a legtisztábban ragyogó magyar korona az osztrák császárnak, nem akad egyetlen politikus se, aki ismételni merné előtte Deák szavait?

— Fentartja magának? Hisz ugy volna jó, ha magának tartaná fel a döntést a magyar király, de hisz minden kihallgatás után, amely után ezek a királyi szavak közöltetnek a nemzettel, besurran a Burgba egy Körber vagy egy Beck és ezeknek távozása után ismét a makacs visszautasításban részesül a magyar nemzet.

Nem magának tartja fel a király a döntést, de az osztrák tanácsadóknak. Ez a baj, ez a veszedelem.

Nincs más értelme ezen császári szavaknak, hónapok óta tapasztaljuk ezt és megdönthetetlen bizonyossággal állíthatjuk, hogy így van.

meg nem értettem volna, hogy közöttünk mindennek vége van.

Akkor elkezdett beszélni és arcán folyton ott játszottak a kínos vonások, a különböző gondolatok szerint vibrálva:

— Miért akarsz te engem szerencsétlenné tenni? . . . Nem voltam-e hozzád mindig jó? . . . Miért kívánsz engem feleségednek, amikor testvéred voltam? . . . Nem gondoltad, hogy az nem lehet? . . . Nem lehet! . . . Mert . . . nagyon boldogtalanokká lennénk . . . az . . . nagyon boldogtalanokká! . . .

Itt két kezét térdei közé szorította és úgy meredt maga elé.

— Így még minden jóvá lehet . . . de úgy . . . meggyűlölnök egymást . . . kárhazatot hoznánk egymás fejére — kezei élénken kísérték szavait — és végül nem tudnók elviselni egymást tovább és . . . és elvesztenők egymást méreggel vagy gyilokkal . . . az, az, méreggel vagy gyilokkal.

Itt megállt, kezei lehullottak, mig nyaka most is előre feszült és állandóan a földnek egy pontját nézte . . .

Huszonöt éves voltam és még addig alig foglalkoztam az asszonyokkal; legalább nem úgy, hogy a lelköket is vizsgáltam volna; vettem őket úgy, ahogy voltak. És most ez a csodálatos és váratlan megnyilatkozás, egyszerre kinyitotta szememet. Megrendülve, szinte önkívületlenül álltam ott, mintha az emberiség egy évezredes titka tárult volna föl előttem . . .

A természetnek milyen csodája! Azok a hamvas arcok, melyek mint a nap világíta-

nak bele a lélekbe, azok a nedves, fényes, nagyranylt szemek, amik elvesztik a férfi szívet, melyek egy még burokban levő gyermeki lelket sejtetnek, — milyen viharoknak és vészes örvényeknek takarói! . . . És ők úgy járnak-kelenek az emberek közt, mint gyönyörű virágok, akiket nem szabad komolyan venni vagy megbántani, mert hiszen csak virágok! — A testök is, a lelkök is az! — És végig mennek az egész életen, beledőlnek az enyészetbe, — és mi nem tudjuk meg sohasem, hogy mit hordoztak ők szívek alatt!

Mig én ebbe, a most kinyitott perspektívába bámultam, addig Judit folyton azokkal a gyötrő gondolatokkal foglalkozott és újból ismételte:

— Nem, nem — az lehetetlen! — Nem lehetek a feleséged!

Csak most kezdett el a szívem fájni, eddig kábult voltam. — Sokáig ültünk ott hallgatva, önmagunkba elmerülve. Én voltam, aki először fölkeltem és elment. Fejemben úgy összekavarodott minden, nem voltam világos tudatában annak, hogy mit teszek; nyilván úgy mentem el, hogy nem szóltam neki semmit. Hallottam, hogy hangok suhannak el fülem mellett és úgy tetszett, hogy hí valaki — de mintha csak álom lenne . . . De ő másodszor is utánam szólt:

— Dezső!

Visszamentem hozzá. Ő aztán beszélt anélkül, hogy csak egyszer is rám nézett volna.

— Úgy-e hogy haragszol rám? — Gyűlölsz is!

— Nem haragszom Judit! — mondtam neki.

— Akkor miért hívsz Juditnak? Miért nem szólítsz úgy mint régen?

— Nem haragszom, Diczi.

— Ezt most csak azért mondd, hogy békén hagyjalak!

Ez a beszéd úgy összehúzta szívemet.

— Én most téged nagyon megbántottalak. De nem tehetek róla, nem tehetek . . . Hiába akarunk mi gyöngye teremtesek, így, mikor a természet másként akar velünk. Elhajolunk az akarata alatt.

Hol volt benne eddig ez az érettség, ez az önmagáról való elmélkedni tudás?

— És tud róla valaki más is? — kérdezte hosszú szünet után.

— Az öregek!

— És most te oda fogsz menni és azt fogod mondani: Judit nem akar a feleségem lenni. És nem fognak többé szeretni ők sem! És megkeseritem a szép öregségöket . . . Mert én nem tudok másként! . . . Istencm! ha nem tudok . . .

— Azt mondom majd Diczi, hogy — én nem akarok, mert már régebből szeretek valaki mást. Hiszen én férfi vagyok!

— Pedig én téged most megaláztalak!

— Majd elfelejtem, Diczi. Majd elfelejtem és megint a régié leszünk . . . Nézz a szemembe!

Felnézett rám és szép, hosszú metszésű szemei könnyekben úsztak.

Fájdalom, nem került a sor arra, hogy öregemmel erről az ügyről még egyszer be-

Hátrább az agarakkal.

Egy darab idő óta ismét fickándozi kezdenek a klikk urak. Valami a fejükbe szállott; mámorosak, el vannak ragadtatva, kéjelegnek, boldogok. Miért? Mi történt? Lelki szemeik előtt elvonultak dicsőséges multjuk fényes alakjai és eseményei. A közgyűlésen elvben megszavazott zsandárok puskáit és szuronyait látják már a nekük nem tetsző ellenzékenek átszurni, lelőni. Látják, mint vonul a csendőrség, a katonaság ki a nép ellen, mint hullanak el azok, kik felemelni merik szavukat a misera plebs contribuens, az adófizető polgárért. Kéjelegnek abban, hogy ismét ők lesznek az urak, egy pár emberé lesz Baja, városában minden hivatal, minden jövedelem. Társadalmi állással csak az fog birni, kit ők céhjükbe befogadnak. Más gondjuk nem lesz, mint az, hogy ki tud jobban hizelegni, alázkodni felfelé, ki tud szemtelenebb, gögősebb, komiszabb lenni lefelé és kinek a hasa, bögye és hiúsága lesz jobban kielégítve?

Vagy talán nem is az elvben megszavazott csendőrség okozta ezt a nagy botorságot. Talán az általános politikai helyzet. Talán a dicső Szapáry-féle vesztegetési példa. Talán a Khuen-féle törvénytelen rendeletek. Talán Magyarország megaláztatása; a camarilla újabb működése; a magyar érdekek háttérbe szorítása; ez okozza az elbizakodottságot. Azt gondolják tán ez urak némelyike, hogy minél nagyobb bajban van a nemzet, annál jobb az ő dolguk? Nem tudják ezen gyönyörük okát megállapítani.

Korai még az öröm, időelőtti az elbizakodottság jó uraim. Még nincs itt a csendőrség és ha itt is lesz, még nem vonult ki törvénytelenül a nép ellen.

széljünk. Másnap együtt ültünk: édes apám, Raffai bácsi és én. A cukorgyárról beszéltünk, mely akkoriban épült itt a szomszéd faluban.

— Nagy áldás az a szegény népnek! — mondta öregem. — A föld maga már nem birja! Megöregedett, mint mi, Pál! — Hanem annak a gyárnak most vasut kellene! Hadd lenne a szivnek ere is! Aztán majd megmozdulna a vér ebben a renyhe testben, mely itt a vidéken köröskörül fekszik, — Egészen fölizgatták ezek a gondolatok. Fölkelt a székről és egész testével beszélt. — Ha én most fiatal lennék, meg is lenne ez a vasut. Magát az érdekelt népet is bele-vonnám. Kis részvények . . . szerény kezdet nagy jövő!

Csodálva néztem öregségének ezt a föllobbanását, fiatalos lelkesedését. És amint néztem őt, láttam, amint hirtelen elsápadt és verejték lepi el homlokát. Hamar leültették, ő pedig egészen ellankadt.

— Nem jól van, gyerekek! Nem jól van! . . . Én már nem csinállok vasutat. — mondotta, mialatt busan hajtogatta fejét.

Nem is csinált. A halál megfogta szivét, megmarkolta kegyetlenül és — vége volt . . .

(Folyt. köv.)

De ha kivonulna is, még nem aratták le önök annak hasznát. Jó lesz még egy kicsit gondolkodni. A Szapáry-féle vesztegetések csak a kormánypártnak ártottak. A Khuen-féle rendeletek még sanctionálva nincsenek. Magyarország még teljesen leigázva, lenyügözve nincsen. De bármiképp legyen, még meg van az öserő a magyar népben hogy a köztük levő svarcgelbeknek a méltó jutalmat megadja.

Hátrább az agarakkal tisztelt klikk. Jó lesz egy kicsit a költségvetést megbeszélni, nem en bloc mindent megszavazni; tanácsos lesz a város adósságát nem napról-napra felhalmozni, hanem a kiadásokat csökkenteni és Baja város viszonyaihoz arányosítani.

Jó lesz ebből a mámorból kiábrándulni, abból a képzelődésből a valóságra térni, abból az álomból felébredni.

Nincs itt ok arra, hogy a kormánypárti klikk örüljön, ujjongjon, örjögjön. A választás után jésztgették az embereket, hogy így meg úgy vége van Baja városának, ijesztgették, mert az ő részükről vége volt a húsfazék osztogatásának, a protekciózásnak. Nem a városnak lett a baja, hanem nekik.

Belátták, hogy ez célra nem vezet. Kezdték egyeseket financialiter üldözni. Ez sem használt, mert ezeket is kiségették. Mit tehettek egyebet? Látszólag megnyugodtak és vidám arcot vágtak az ő rájuk nézve szomorú játékhöz.

Most újabb stadiumba kerültünk. Elkezdenek nyilvános helyen, közgyűlésen, mindenütt pöffeszkedni, kezdik fejüket fenhordani, kezdenek ismét mindent leszavazni, kezdenek ismét mindent fenekestül felforgatni.

Hátrább az agarakkal jó uraim! Minden actió reactiót szül. Ha önöknek nem volt elég, hogy elestek, hogy az orrukat betörték; hát majd elesnek úgy, hogy a nyakukat kitörlik. Ismeri már a klikket Baja város polgársága, látja, tudja, hogy mit tesz az érdekében, mit tesz ellene; Baja város ügyeinek intézése nem titok többé, a nagy nyilvánosság előtt folyik le.

Nem a nagyképüsködésnek, nem az en bloc tüskön, bokron át való megszavazásnak, nem csendörökkel való erőszakoskodásnak van itt helye. Tessék munkálkodni a nép érdekében, tessék a város részére a szükséges megtakarításokat megtenni; tessék az egyéni és közsabadságot nem korlátozni, hanem gyarapítani. Tessék a közönséggel szépen, jóakaróan és barátságosan bänni. Tessék a jutalmat és dicséretet az igazán érdemesnek várni és nem a hiuság, a pajtáskodás, a komáskodás révén követelni. Tessék komolyan foglalkozni a közügyekkel, nem pedig pojáca módra pukkedliket vágni és egymást agyon-dicsérni; akkor leverhetnek bennünket; akkor a város és a haza hasznára lesznek és mi leszünk az első, akik azt fogjuk mondani önöknek, hogy „Jól cselekedtek“. Addig azonban, míg csak légvárákat építenek, míg csak a képzelbeli nagyságuktól nem tudnak hova lenni; addig míg csak önmaguknak inponálnak; polgártársaik előtt pedig neveltségessé és gyűlöltté válnak; addig azt mondjuk önöknek, hogy „Hátrább az agarakkal.“

A megfelebbezett csendőrség.

Dr. Nyiraty János törvényhatósági biz. tag az alábbi felebbezést adta be a folyó hó 8-iki közgyűlésnek a csendőrség behozatala tárgyában hozott határozata ellen:

Tekintetes Polgármester úr!

Baja város törvényhatósági Bizottságának f. hó 8-án tartott rendes közgyűlésén a csendőrség behozatala tárgyában hozott elvi határozata ellen tisztelettel

f e l l e b b e z e k,

kérve a vonatkozó összes iratokat a nméltósági belügyi m. kir. miniszteriumhoz felterjeszteni, hol a sérelmes határozat megváltoztatása iránt esedezem.

Sérelmes a neheztelt határozat elsősorban azon indokból, mert Magyarország közbiztonsági viszonyait tekintve szinte páratlanul állana Baja város példája, hogy t. i. egy törvényhatósági joggal felruházott város közbiztonságát a katonai jellegű csendőrségre bizza. Az autonomia egy nagy területének feladásával volna azonos rendőrségünknek csendörökkel való fölcserélése. Amig ugyanis minden törvényhatóság azon iparkodik, hogy az önkormányzat körét mindjobban tágítsa, Baja városa előáll azzal, hogy neki nem kell teljes autonomia és belvédelmet inkább a katonai hatóság gondjaira ruházza. Ez egyrésztől nagy önbeismerést foglal magában az autonomia mibenléte iránti nagyfoku tájékozatlanságnak, másfelől veszedelmes precedensül szolgálhat, hogy az autonomia egyszer megmozgatott szilárdságából egymásután adjuk oda jogainkat. Legkivált manapság, amidőn a katonai hatóságok amugy is domináló szerepre áhitoznak, nemzeti szempontból is elítélendő a törvényhatósági bizottságnak olyan határozata, mely a militarizmus védkarjaiba veti oda belbiztonságunk feltéve őrzött kincsét.

De sérelmes a neheztelt határozat azon szempontból is, mert a csendőrség manapság egy intelligens város közönségének belvédelmére határozottan immodern intézmény. A legkisebb nézeteltérés csendőr és a közönség között a teljes felszereléssel cirkáló csendőrt irtó háborukra jogosítja fel és oly feszültségben tartja a közönséget, hogy még az utárára kimenni sem fog inkább vágyakozni. Maga a város képe egy megszállt tartomány képét fogja a szemlélő elé tárnai. Katonai diktaturának veti oda magát egy intelligens város józan polgársága.

A csendőrség eszméjének pártolói — két szótöbbséggel — azt hozzák föl, hogy mint utolsó refugium üdvös voltát az indokolja a legjobban, hogy a város közönségének megterhelése nélkül jó és olcsó belvédelemhez jutunk. Annyi bizonyos, hogy Baja város belbiztonsága olyan alantas fokon áll, hogy a helyzetnek valami uton való szanálása már elsőrangú szükségé vált. Egy oly városban, melynek belvárosi utcáin a csendes járó-kelők esti 9—10 óra tájban a szurkálók insultusaitól nem biztosak, a belvédelem reformja égető követelmény. És már most amidőn rendőri hatóságunk a belbékét megteremteni képtelennek bizonyult, egyszerűen önmagáról szegénységi bizonyítványt állít ki és odadobja a város közönségét a szuronyok oltalmának. Nem hogy javaslatot tenne a rendőri létszám felemelése tárgyában, nemhogy az államrendőrség behozatalát vetné fel a helyzet javítására; egyenesen ezek megkerülésével egy idegen elemet akar ide plántálni, nyakunkra hozni, az erőszak embereit.

Határozottan fel kell szavunkat emelnünk ezen a törvényhatóságunk önérzetével össze nem férő intézmény behozatala ellen és kérnünk a n. méltósági belügyi m. kir. miniszteriumot, hogy a két szótöbbséggel megszavazott csendőrségtől bennünket eleve is megszabadítani kegyeskedjék.

SZINHÁZ.

Katalin.

1903. október 16

Érdekes leleplezést tett nekünk egy színházi habitué. Megsugta ugyanis, hogy a rendezőség zseniális módon oldotta meg azt a kérdést, hogy miként lehessen elejét venni az u. n. primadonnaháborúnak. Persze mindenki tudja, hogy az onnan származik, hogy minden egyes énekesnő ambitionálja a főszerepet s minthogy csak egy kaphatja: a többi haragszik. Nahát ennek az állapotnak vége. Nem egészen megbízható tudósítónk u. i. azt mondja, hogy a rendező az első operett-próba előtt beledobja egy kalapba a szerepek neveit s aki, amit kihúz: azt játssza. Így tehát meg van fejtve a rejtély, hogy a »Katalin« című bájos operettben (melyet tavaly Huckstädt kisasszony ütött agyon) miért Áldor Juliska játszott Duplessis hadnagy szerepét s nem Gerlaki, miért Némethné adta Katalin cárnét s nem Áldor és miért Bónis játszott Anica szerepét s nem Némethné. Ezzel ugyan nem azt akarjuk mondani, hogy Katalint az idén is agyonütötték. Nem. A szereplők mindegyike kitett magáért — külön-külön. Harmoniát azonban az összejátékban hiába kerestünk. S mindez csak abban keresendő, hogy a rendezőség nem tanusít kellő körültekintést a szerepek kiosztásánál. — Az estét különben Némethné dominálta. Legtöbb énekszámát viharos tapsokkal fogadta a közönség, sőt mi több: a második felvonás után ötször hívták lámpák elé. Nemkevesebb volt kiváló Áldor Juliska, mint Germain Duplessis. Corpulens mivolta azonban nem egészen quadrált a snájdig hadnagy egyenruhával. No de hát ezt feledtette művészetének kiválósága. Kitűnt még Chavalier de Lansac szerepében Németh János, ki — hogy saját szavaival éljünk — »többé-kevésbé, . . . becsületemre mondom«: pompás volt. — A második felvonás közben Simon Mariska és Ujváry Miklós orosz táncok előadásával gyönyörködtették a szépszámú hallgatóságot.

A drótos tót.

1903. okt. 17.

Lehár Ferencz népszerű operettje ezuttal másodszor ment zsufolt ház előtt a régi szereposztásban a premierehez hasonló sikerrel.

Kurucfurfang.

1903. okt. 18-án délután.

Bokor József népszínművét megelőzőleg Olasz Klára, a társulat nagy talentumu drámai művésznője, Tóth Kálmánnak »Deák Ferencz emlékezete« című versét szavalta el nagy sikerrel. Utána az énekes személyzet a népszínművet adta precíz előadásban.

A kisértet.

1903. okt. 18-án este

Géczi István népszínművét nagy közönség előtt mutatta be szintársulatunk és a bemutatás után elmondhatjuk, hogy a magyar népszínmű irodalom, amely ezidő szerint eléggé vékony, mit sem vesztett volna, ha Géczi István ezt a darabját egyáltalán meg sem írja. »A kisértet«-nek éppenséggel nincs semmi meséje és a mesénél is kevesebb a cselekménye. A darabban ok és cél nélkül járnak, kelnek az emberek. Az első felvonás egy óra és tíz percig tart, de ez idő alatt semmi feljegyezni való nem történik benne. Van benne egy szép kettős nótá, csak hogy ez betét. Szövegét Ujváry Miklós és zenéjét Németh Ignác karmester írta. A színészek jobb ügyszóhoz méltó buzgósággal igyekeztek a darabot elfogadhatóvá tenni. A darabnak annyit köszönhetünk, hogy megismertük Áldor Juliskának, mint népszínmű énekesnőnek nagy művészetét.

Bob herceg.

1903. okt. 19.

Bob herceg melodikus ariáira újból nagy közönség gyűlt egybe és szívesen tapsolt a címszerep bravuros creálójának: Gerlaki

Herminnek és a darab többi kipróbált szereplőinek.

Nőemancipáció.

1903. okt. 20.

Szigeti József bohósága! Hasonló irodalmi értékű új szindarabban aligha lehetne ma már sikert aratni, közönségünk mindazonáltal meleg rokonszenvvel fogadta Szigeti József, a nagy művész eme szindarabjának reprise-ét. A Nőemancipáció azok közé a darabok közé tartozik, amelyeknek, úgyszólván az első jelenetéből ki lehet okoskodni, hogy mi lesz vége. Így tehát maga a darab nem valami érdekes, annál érdekesebbek azonban annak epizód jelenetei s epizód alakjai. Az előadás sorsát tulajdonképpen Áldor Juliska (Flóra) tartotta kezében. Talán mondanunk sem kell, hogy jó kezekben volt. Soh'se láttuk még Áldor kisasszonyt oly pajzán jókedvvel s mindamellet oly kiváló művészettel játszani és énekelni, mint ezen az estén. Partnere: Falussy (Árpád) szintén legkiválóbb alakításainak egyikét mutatta be. Németh János kitűnően interpretálta Keilinger Nepomuk nyugalmazott — fináncot. A színlapon ugyan Keilinger furvézer hadnagy lenne, de hát Németh fináncot csinált belőle. No de sebj; így is jó volt! Azt azonban nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy Németh gyakran elfelejti, hogy itt egy kis város joizlésű közönsége előtt játszik s nem valamely király-utcai brettlin. Egy oly tehetséges művésznek, mint Németh, kár afféle, a jóizlés rovására menő megjegyzések által rontani azon a hatáson, amelyet művészetével méltán kiérdemel. Hegyesi Gyula (Kacér Tamás) e szerepében kiválóan bizonyult. Jók voltak — mint rendesen — Simon Mariska, Baróthy, Mihályfi és Ujváry; az utóbbi mókái azonban gyakran annyira túlzottak voltak, hogy velük legfeljebb a karzaton érhetett el hatást.

Kéz kezét mos.

1903. okt. 21.

Herczegh Ferencznek a »Kéz kezét mos« című vigjátéka került színre és habár ez a vigjáték nem a javából való és ha másra nem is volt jó, de legalább benne megismerttük a társulatnak több olyan tagját, kikről a sok operett miatt eddig még úgyszólván tudomással sem bírtunk. Első sorban Csiszér Sárkát (özv. Vívóné) kell megemlítenünk, ki nem csak bájos megjelenésével, de kedves és természetes játékával is mindjárt meghódította a közönséget. Kár, hogy csak ritkán láthatjuk őt, a társulatnak — igazán mondhatjuk — kiváló erősségét. Szabados Gizikének (Marietta) társulatunk tavalyról ismert bájos naivjának is csak ma nyílt alkalma. Kitűnő tehetségéről és haladásáról számot adni.

Simon Mariska (Klotild) ma is excellált, Fonó Gizike pedig megenni való apróság volt. Ezt az ambiciózus fiatal színésznőt szívesen látnók nagyobb szerepekben is.

A férfi szereplők közül Baróthy (Zentay) volt a legjobb, de nem maradt mögötte Németh sem Borhidya szerepében. A társulat titkára Gyulai (Tatár) is ma lépett fel először és elég ügyes színésznek bizonyult.

Bányamester.

1903. okt. 22.

Zeller bájos zenéjű operettjét választották jutalomjátékkul Németh Ilonka a társulat széphanu coloratur énekesnője és Németh János komikus, kiket színre léptükkor kitűnő tapsviharral ünnepelt, a társulat e két fáradhatlan tagjának mindig elismeréssel adózó publikumunk. Említenünk is fölösleges, hogy ma is elemében volt mindakettő. Némethné (a grófné) gyönyörűen énekelt és fölötté bájos színpadi jelenség volt; Németh (Zwak) kifogyhatlan, invenciózus mókáival tartotta derűs hangulatban a halás közönséget. Némethnét színpadra léptekor tisztelői virágadományokkal halmozták el. Kivülük Gerlaki (Nelly) a tőle már megszokott sikkes és eleven játékával, Falussy pedig a címszerepben szép szárnyalású baritonjával hatottak. Boda (Baderik) a herceget discret eleganciával reprezentálta, éneke is tetszésre talált. Mihályfi Juliska (Zwackné) játéka csak úgy sziporkázott az ötletességtől; mai sikerét többi siker-

dús estéinek méltán eléje helyezheti. Az énekkarok ma kissé ingadoztak úgy, hogy a darab szebbnél-szebb fináléi kissé ellaposodtak.

HIREK.

Személyi hir. Dr. Platz Bonifác, a szegedi tankerület főigazgatója a héten városunkban időzött főgymnasiumunk inspicálása végett.

Diszközgyűlés. Deák Ferencz születésének századik évfordulója alkalmából vasárnap d. e. 10 órakor Schmausz Endre főispán elnöklésével diszközgyűlést tartottak, melyet ünnepi istentisztelet előzött meg a plebánia templomban. Este a Casinóban ötven teritékű bankett volt, ahol az ünnepi tósztot Ledniczky Ipoly főgymn. tanár tartotta.

Deák-ünnepély a főgimnáziumban. A bajai főgimnázium tanárkara és ifjusága szép és sikerült ünnepélyt tartott a haza bölcsének száz éves születésnapja alkalmával, okt. 17-én. Az intézetnek feldiszitett tornatermet az érdeklődők és a tanuló ifjúság töltötte meg. Az ének- és a zenekar a tőlük megszokott precizitással adták elő darabjaikat. Posta S. VI. o. t. és Hegedűs E. VII. o. t. szavatai nagy hatással voltak a hallgatóságra a választott költemények alkalmi voltánál és emelkedett, hazafias hangulatánál fogva, a mit csak fokozott a szavatók szorgalmas kidolgozása és mély érzésű, művészi előadása. De az egész hazafias ünnepélynek legkimagaslóbb pontja volt Fölker G. igazgatónak és Würtz M. VIII. o. tanulónak beszéde. E két beszéd felölete Deák Ferenc egész munkásságát és kidomborította tündöklő egyéniségét. Fölker igazgató főleg azt tette beszédje tárgyává, mik voltak Deáknak mint embernek, mint hazafinak jellemvonásai, el nem mulasztván az ifjúságot buzdítani, hogy vésse szívébe e nagy történelmi alak emlékét s majdan az ő nyomdokain haladva az ő lelkiismeretes komolyságával, nem lármás, de munkás hazaszeretetével szolgálja drága honunk üdvét, javát. Szépen egészítette ki az igazgató lelkes előadását Würtz M. felolvasása, amely elkísérte a haza bölcsét a söjtöri udvarház kis bölcsőjétől a kerepesi temető mauzóleumáig. Ékesen körvonalozta Deák közéleti szereplését, különösen az egyes országgyűléseken kifejtett munkásságát; rámutatott nagy érdemeire, melyeket szerzett a kiegyezés létesítésével s kiemelte, hogy Deák mindezt az elismerés, a jutalom keresése nélkül, hazafias kötelességtudásból tette. Jutalma volt önlelkiismeretének nyugalma. Vajha megszállná Deák szelleme ifjainkat, vajha az ő példája ihletné fogékony lelküket!

Színészet Zomborban. Balla Kálmán a zombor-nagybecskereki szinikerület igazgatója f. hó 15-én kezdte meg kitűnő társulatával a zombori szini évadot, Herczegh Ferencnek Ocskay brigadérosával, melynek egyik női főszerepében Tanján Irma kiváló sikereket aratott.

Halálozások. Folyó hó 17-én, reggel 1/2 10 órakor hunyt el Szűts Mihály nyug. megyei árvaszéki ülnök, ügyvéd, 60 éves korában. Temetése f. hó 19-én, d. u. 3 órakor ment végbe általános részvét mellett.

Szirátzky József, Baja városi mértékhtelestítő, folyó hó 17-én, délután 3/4 órakor, életének 68-ik évében meghalt. E hó 19-én, délután 1/2 4 órakor helyezték örök nyugalomra a Szt.-Rókus sirkertben.

Pékműhelyek ellenőrzése. Tiry Ferencz rendőralkapitány tegnap az összes helybeli pékműhelyeket megvizsgálta és mindenütt rendet talált.

Kinevezés. A király *Dr. Jozics* Milorad szabadkai kir. törvényszéki kir. alügyész ugyanezen törvényszékhez bírónak kinevezte.

Jutalomjáték. A jövő hét folyamán veszi ki *Gerlaki* Hermin szintársulatunk kedvelt soubrette énekesnője jutalomjátékát Hervé »Lili« című operettjében.

Öngyilkos fiatal leány. Nagy riadalmat okozott f. hó 22-én délután a szabadkai személypályaudvari váltóházánál, egy fiatal 17 éves leánynak névszerint Kunszabó Viktóriának öngyilkossága. A leány ugyanis egyedül fűvén otthon marólugot ivott és mikor a vasuti munkások észrevették, hogy a leány szobájában kinlódik, azonnal a mentőkért telefonáltak, akik a már eszméletlen állapotban levő leányt a kórházba szállították, de aligha éri meg a reggelt. Az öngyilkosság oka, úgy mondják az, hogy a leánynak úgy az apja mint az anyja súlyos betegen fekszenek a kórházban.

A színügyi bizottság, mint értesülünk, az ideai szini évad sikerétől buzdítva, a színházépítés mielőbbi megvalósításán fokozott buzgalommal fáradozik, annál is inkább, mert a jelenlegi helyiségben zsufolt látogatottság mellett a színházbajárás valósággal tűrhetetlen. A színügyi bizottság, mihelyt a kérdés finansziális oldala megoldást nyert, azonnal hozzálát a realizáláshoz. Ugy reménylik, hogy a »Bárány« hátsó telkére tervezett kőszínház mostanhoz egy évre teljesen készen álljon.

Eljegyzés. *Kim* Sándor fakereskedő Mátramindszentről jegyet váltott *Szabó* Gizikével. *Dr. Szabó* Sándor bajai orvos szép és kedves leányával.

A szegedi Kossuth-szobor megkoszorúzása végett mozgalom indult meg megyénk több helyén. Így legközelebb Zentáról, Ó-Becséről és Ó-Kanizsáról nagyobb csoport megy Szegedre, hogy a szobor megkoszorúzásában részt vegyen.

Napilap Zomborban. Folyó hó 25-én új napilap indul meg Zomborban, mint a zombori függetlenségi-párt közlönye »Bácsmezei Független Hírlap« címmel. Célja, mint a felhívás módja »a helyi politikában a hazafias eszmék érdekében mindenkor állást foglalni.« Szerkesztője Szilágyi Lajos. Ára 2 fillér, — egy hónapra 1 korona 20 fillér. A magyar állameszme szolgálatában üdvözljük ez új segítő társunkat.

A bajai keresk. ifjak egyletének tea-estélye. Anyagilag bár nem jövedelmező, de erkölcsileg sikeres est zajlott le e hó 17-én a Nemzeti szálloda összes termeiben. A bajai kereskedő ifjak egylete rendezett multságán általános jó kedv, derűs hangulat uralkodott kezdettől végig az egybegyűlt társaságban, melynek hatása alatt csakhamar megkezdődött *Garai* Ferkó jó zenekarának igazi magyaros csárdása mellett a tánc. 1/2 10 óra körül jelent meg *Olasz* Klárka k. a. a jelenleg itt időző szinitársulat jeles drámai színésznője, kit az egylet szíves közreműködésre felkért. Óriási tapsvihár közepette lépett az emelvényre és egy remek virág kosár átvétele után elszalvarta a »Munkácsi rab« c. költeményt, mely érzéssel. Művészi előadásával állandóan lekötötte a közönség figyelmét, mely zajos elismeréssel ünnepelte a kiváló művésznőt.

Maguk a jelen volt hölgyek is igyekeztek a multság sikeres eredményét biztosítani, fáradságot nem kímélve serényen buzgókodtak a tombola jegyek elárúsításával és rövid idő alatt a forgalomba bocsátott összes tombola-jegyek elkelték. Az izléses tombola-tárgyak fokozták a vételi kedvet és csak örömmel gondolhat vissza erre az estre mindenki,

kinek Fortuna istenasszonya egy-egy csinos tárgyat játszott a kezére. A játéktárgyak kisorsolása után folytatódott a tánc, mely reggel öt óráig tartotta együtt a kedélyes társaságot. Az első négyest 40 pár táncolta.

Lövés a szabadkai vonatra. Szegedről jelentik, hogy a Szabadkáról délelőtt 11 órákor érkező vonat első osztályu szakaszába Röske állomás mellett belőtt egy ismeretlen tettes. A golyó az ablakot szétzúzta, azonban utasban kárt nem tett.

A szerencse árjában. A szerencse hullámzása hasonlít a patak áldáshozó folyásához, mely ellátja a partmentét a létfontartáshoz szükséges életnedvvel. A szerencse folyása is szerencsét hoz azoknak, akik a szerencse partján várják az áldáshozó vagyont. Csak ki kell vetnünk hálónkat és idővel beleakad a szerencse hullámai között a létfontartáshoz szükséges kincs, melyre mindnyájan vágyunk. Az osztálysorsjáték minden egyes húzása ilyen hullámzást mutat, mert bármely húzásnál sok és igen nagy nyereményt juttat a játék folyása a szerencsés nyerőknek. Csak kitartással kell várakoznunk, míg a szerencsét a hálóval kiemelhetjük s akkor éppen oly örömmel élvezhetjük a nagy nyereményeket, mint azok a szerencsés játékosok, akik rövid 6 hónap alatt a 600.000 koronás nagy jutalmat, a 100.000, 90.000, 60.000, 50.000, 30.000 és több nagy nyereményt nyertek Török A. és Tsa bankházában, Budapest, Teréz-körút 46/b. szám alatt. A sorsjegyvásárló közönség bizalommal vásárolhatja a sorsjegyeket e szerencsés bankházában.

A bajai kereskedő ifjak egylete által folyó hó 17-én rendezett Tea-Estélyen felülfizettek: Schön Ödön 10 kor., Fischer Emil, Dr. Kelemen József 4—4 kor. Balassa Jenő, Fischer Aladár Debrecen, H. W. Kun Lajos, Klauber Sándor, Schön Géza, Podvinetz Samu 2—2 kor., Bettelheim Sándor, Glied Mór, Guttmann Bernáth Báta, Rolberg Adolf, ifj. Rehák György, Prager Izidor, Podvinetz Mór 1—1 kor., N. N. 1 kor. 50 fillért. Tombola tárgyakat voltak szívesek ajándékozni: Bruck Pál, Demetrovits Emil, Fischer Pál, Gyarmati Emil, Gáspár Ármin, Neustadl Mór, Reich Farkas Fiai, Reich Bernáth, Rollberg Adolf és Rosenfeld Albert. Fogadják e szíves adakozók az egyesület hálás köszönetét.

A vigalmi bizottság.

Miniszteri határozatok iparügyben. A kereskedelmi miniszter valamennyi másodfokú iparhatósághoz rendeletei intézett, amelyekben jölménti az iparhatósági megbizottakat az I. fokú iparhatóság székhelyén kívül eddig eszközölt műhely- és gyárvizsgálat, valamint a városok külterületén levő gyártelepek megvizsgálásának kötelezettsége alól, még pedig azért, mert a legközelebb életbe lépő 1901. évi XX. törvénycikk szerint az iparkihágási ítéletek alapján befolyt büntetés pénzek felelő része a községekkel illeti, az ipardíjak pedig kereskedelmi oktatási célokra fordítandók s így az iparhatósági megbizottak fuvarköltégeinek fedezésére alap ezidő szerint nincsen.

A póttartalékosokat behívják. A katonai vezetőséget nagy zavarba ejtette az ideai sorozás elmaradása. A harmadévet kiszolgált katonák visszatartásával akarták pótolni az ideai ujoncokat, de mert most már majdnem bizonyos, hogy január elsejére sem lesz regruta, megkísérlik a második törvényteleniséget is. A honvédelmi miniszter már értesítette a hadkiegészítő kerületeket, hogy az 1893., 1895. és 1898. években szolgálatban volt póttartalékosokat január elsejére fegyvergyakorlatra hívják, ezeket az évfolyamokat az 1894., 1896., 1897., 1900. évi póttartalékosok fogják követni, ha a válságot azideig véglegesen meg nem oldják. A visszatartott katonákat ez év december 20-án szabadságolják.

A telefon diszkréciója. A keresk. miniszter az igazságügyminiszterrel egyetértve, rendeletet bocsátott ki, mely a telefonos tisztviselők titoktartását szabályozza. A rendelet szerint a telefonos tisztviselők a telefonon esetleg hallott beszélgetésről mint tanúk akár polgári, akár büntető perekben csak akkor hallgathatók ki, ha a hivatali vagy szolgálati titoktartás alól esetről esetre föl mentik

őket. A fölmentés dolgában a kereskedelmi miniszter dönt.

Ravasz kútásó. Egy kútásó az adai szállásokon bizonyos összeg fejében elvállalt egy kútásási munkát. Ásott is már vagy 15 lábnyi mélységig, de mikor másnap reggel a munkához jön, látja, hogy a kút beszakadt s tele van omladékkal. Ovatosan körül néz és látja, hogy senki sincs közel, erre kabátját és kalapját oda aggatja a falra és elrejtőzik a szalmakazlak közé. A gazda észreveszi a kút beomlást, a szomszédokat összehívja s abban a hitben, hogy a kútásó a kútban van, rögtön hozzáfognak, hogy kiássák. Pár órai kemény munka után kitakarították az omladékot és a kút fenekén keresték a kútásót, aki erre elősompolygott a szalma kazlak közül és szépen megköszönte a gazdának és a szomszédoknak, hogy ezt a munkát elvégezték helyette.

Rendőri hírek. Bejöttek a hidegek, a betörések s lopások szaporodóban vannak. A rendőrségtől vett értesülésünk szerint a héten a következő lopások történtek: F. hó 18-án virradóra *Katanity* Gergelyné Háromnyúl-utcai házában zárt udvarából 6 zsák kukoricát, egy használt fehér kosarat és egy rostát

f. hó 19-ére virradóra *Szuszits* János Szt. Antal-utcai kertjéből szőlőt

Repha Károly Szeremlei-utcai zárt szobájából 250 koronát

Németh József kórházi szolga kárára f. hó 20-án éjszaka fehérműket ismeretlen tettesek elloptak.

Az ideai Aussigban megtartott ipari és földmívelési általános német kiállításon a *Singer*-varrógépek, amelyek a nagy párisi világkiállításon is köztudomás szerint a »grand prix«-vel lettek kitüntetve, ismét kimagasló kitüntetést értek el és pedig a *Singer Co.* volt az *egyetlen* kiállító, amely 2 első díjat nyert, t. i. a varrógépek számára kiadott aranyéremhez diszoklevelet kapott varrógépeiért és ugyancsak ilyet kapott az aranyéremhez, amelylyel műhímzései lettek kitüntetve. Ezen kitüntetések újból bizonyítékul szolgálnak az eredeti *Singer*-varrógépek világhírű jósága, valamint azoknak a divatos műhímzés terén igazolt szolgáltatási képessége mellett is.

Csalás vagy lopás? Komikus dolog esett meg nálunk Suhajda ácsmesterrel. Az új kórház telkén lebontott régi házak anyagát ő vette meg. Tegnap az anyagok osztályozásával foglalkozó munkásaihoz odajön egy sváb és arra kéri őket, hogy mutassák meg neki azokat az ajtókat és ablakokat, amelyeket ő megvett. A munkások a kérésnek engedtek, aztán az idegen kértére segítettek is felrakni 6 ablakot és 2 ajtót. A gazda estefelé nézett a telepre és ekkor jelentik neki, hogy a sváb elvitte az ajtókat és ablakokat. Suhajda persze nem tudott az eladásról semmit. Később egy az új kórház építkezésénél elfoglalt idegen munkás mondta, hogy vasárnap ott volt valaki, aki Suhajda megbizottjának mondta magát és úgy az összes ablakokat, mint az ajtókat, valamint minden faanyagot eladott vidéki parasztnak és mindenkitől fel is vette a foglalót. Az agyafurt csalót keresi a rendőrség

A halas-rigyiczai vasut mentén elterülő közutakat vizsgálta meg f. hó 16-án egy e célra kiküldött bizottság. A Máv. igazgatósága e napokban állította össze e vasut dijszabását, melyet néhány nap múlva közre ad.

Kutba esett ember és ló. Ó-Becsén a napokban egy bácsföldvári földmives lovával együtt a piac közelében levő közkutba esett. Szerencsére az embert is, a lovat is élve kifogták.

Egy görbe nap következménye. Sokan kis vasárnapnak tartják a hétfőt, amely napon a régi bácskai szokás szerint másnaposnak kell lenni minden tisztességes borivó embernek. Aligha nem így gondolkozott egy atyánkfia is a héten, mikor ez is egy görbe napot, azaz estét csinált magának. A hetedik mennyország csalóányának danáját vélte hallani egy alvégi koresma muzsikusaiknak

zenéjében, mialatt egy avatatlan és még hozzá enyves kéz nyult zsebébe, ahonnan kivette adókönyvecskéjét. Ez még nem lett volna baj, mert ex-lexes időben úgy sem muszáj adót fizetni, hanem az már öreg hiba, hogy az adókönyvben 5 drb. 20 koronás bankó is volt. Már pedig az enyveskező azokat is el-emelte. A károsult atyafi annyira resteli a dolgot, hogy a rendőrségnél jelentést sem tesz.

Betörés Szent-Istvánon. E hó 19-én betörést követtek el a szomszédos Szent-Istvánon. Vige György szentistváni lakos házának utcai ablakát kívülről benyomták; aztán behatoltak és onnét elemezték az ismeretlen tettesek tizenegy vánkost, három dunnát és 3 ágyterítőt. A tettesek után kutatva, a nyomok Baja felé vezettek és ezért a csendőrök öt egész napon át, rendőrök segédlete mellett itt nyomoztak Baján, de eddig kézzel fogható eredményt nem igen értek el.

Itt a tél! Hogy a hideg téli napokhoz már közeljárnunk, annak kétségtelen jeleként tűnik fel a mind gyakoribbá váló subalopás. Ma is kettőről számolhatunk be. Egy béregi sokac vadonat új subát vett, aztán kocsi-jával megállott Nicolausz ügyvéd háza előtt. A subát a kocsin hagyta, bement az ügyvédi irodába. Mire kijött, ellopta valaki a subáját. A másik subát, persze szintén ismeretlen tettes a Cserba-féle szőlőből lopta el.

Bélyegtelen levelek. A kereskedelemügyi miniszter a bérmentesítés nélkül, vagy elégtelen bérmentesítéssel postára adott levélpostai küldemények portó összegeinek lerovására kiadott portójegyek tárgyában a következő rendeletet bocsátotta ki: A rendszeres értékkezelés érdekében és hogy a közönség a levélpostai küldemények után a kézbesítés alkalmával fizetendő postadíjak (portóösszegek) iránt mindenkor kellőleg tájékozva legyen, a királyi posta- és távirtdahivatalok a bérmentesítés nélkül, vagy elégtelen bérmentesítéssel postára adott levélpostai küldemények (levelek, levelező-lapok, nyomtatványok, keresztkötésű küldemények, árjegyzékek és üzleti papirok) után beszédendő portóösszegeket, folyó évi november 1-től kezdve portójegyekben röjják le, illetve a portó összegének megfelelő értékű portójegyeket ragaszszanak fel magára a bérmentesítetlen, vagy elégtelenül bérmentesített levélpostai küldeményekre. E célra 1, 2, 5, 6, 10, 12, 20, 50 fillér és 1 korona értékű portójegyek bocsátattak ki. Ezek a portójegyek tipográfiai nyomásban díszjeggyel ellátott vékony fehér papíron és enyvezett hátsó részzel, füzöld színű képnymással és fekete színű értékszámokkal 26 milliméter széles és 22 milliméter magas csipkézett szélű alakban vannak kiállítva. A vízjegyraja a papirosiveken egymásba fonódó köröket ábrázol, azok közepén a magyar korona képével. A portójegyeket postai küldemények bérmentesítésére felhasználni nem lehet és azok kizárólag a postai belkezelésben, a beszédett levélportóösszegek lerovására és elszámolására szolgálnak. Ezeket tehát a közönség részére elárusítani, vagy a közönségtől fizetéképpen postai díjak lerovására vagy becserélésére elfogadni a postahivataloknak szigorúan tilos. Folyó évi november hó 1-étől

kezdve a közönség csakis azon portóösszegek beszédésére tekintse a postahivatalokat és kézbesítő levélhordókat feljogosítottaknak, a melyek bérmentesítetlen, vagy elégtelenül bérmentesített fentemlített levélpostai küldeményekre felragasztott megfelelő portójeggyel vannak kiróva; az ilyen jegyek nélkül követelt portó megfizetését pedig tagadja meg és a levél borítékát (a küldemény burkolatát, keresztszalagját) küldje be bérmentesítetlen levélben bármely posta- és MÁV. irodaigazgatóságának.

Fischer Lipót utódai helybeli jönevű divatárú-cég közhírré teszi, hogy női divat-cikkei (csipkék női kelengyék részére, ruhadiszkek, paszomány, szallagok és napernyők) eddigi különben is olesó árait azok felére szállította le, miután azokat többé nem tartja. A nevezett cég óriási raktárt tart ezenkívül kötő-pamutokban, férfi és női fehérneműekben, harisnyákban, cipőkben, dísztárgyakban stb. stb. s azokat szintén a legolesőbb árban bocsátja áruba.

A cég továbbá azt a bámulatos előnyt nyújtja t. vevőinek, hogy 20 korona összegű készpénzbevásárlásnál teljesen ingyen készít el bármely arckép után életnagyságú mellképet művészi kivitelben.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbőrt, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőratkát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak neven és arcképpel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromság-hoz Baján.

Színházi levél.

Kedves Szerkesztő Úr!

Örömmel veszem a tollat a kezembe, hogy irjak Önnek a mi nappali belső életünkről. Kezdem tehát! Reggel 8 óra, élénkül a színház, felvonulnak a vidám és lump arcú alakok. Azok jókedvűen, emezek leverten. Szól a csöngetyű! Vége a zajnak, csak susogás hallik, különösen Simon és Lomniciné ő nagyságák bájos ajkairól, mire az ügyelő erélyesen figyelmezteti őket, hogy rendbe legyenek, különben lesz felírás. Ez a színész legnagyobb réme. — Németh a rendező, kit mi »jó fiúnak« hívunk, néha gyakran, mindig hallatja basszusát. A fiatalabb csemetéket néha meg is bubolja, különösen Berényi urat, de azért senki sem haragszik reája, de sőt nagyon szeretik. De jön az »Öreg« a mi jó direktorunk, kórusban üdvözöljük: »Jó reggelt.« Ha egy alászolgáját hall arra a szemüvege alól haragos tekintetet lövel. — Nem szereti az alázatosságot! — A színpadon fennakadás van! Miért, miért? Hát Berényi úr hiányzik. A gyerek ugyanis lumpolt s most fél, hogy a direktor meglátja nem épen rendes állapotban levő blattját.

Czubák Lőrincz (Konez) egy sarokban a francia nyelvtant nyaggatja vagy pedig Hóka urat (Rózsa) kezeli. Jön daliás alakjával Kolomp s hódít. Mindjárt elkezdi hevesen udvarolni az aranyos Fonónak és a kövér Bródinak! (?)

Falussy, kit mi örökös jó kedvéért és kitűnő vicceiért nagyon szeretünk, Baja szép hölgyeiről tart előadást, mit mi nagy figyelemmel hallgatunk, felkiált azonban a kis Micsinai (Farkas) »Ne vedd észre, a főispánnak is ám szemrevalók, mit Nagy Kálmán és Hegyesi kollégáink élénken bizonyítanak. — Lekészt valaki! megtudjuk azonban, mert egy bariton izú káromkodással rohan fel Falussy.

Aranyos subrettünk levelet olvas, nem háborgatjuk, hisz mi jó fiúk vagyunk. Anti bácsi tréfán töri fejét. Sikertült is neki, mert ime Berényi és Kovács Bandi veszekednek, de midőn Bandi elkacagja magát, kisül a tréfa, melynek szerzőjét a fiatal vén Baróthy, ilyen szavakkal inti le: Ejnye, ejnye Anti öcsem, Ön csak régi javithatatlan marad. Bodag (Boda) úr odaköti az édes kis Szabados Gizit a székhez, ki nem tud felállni, a mikor jelenésére kell mennie. Óriási kacaj! Természetesen Simon hangja dominál. Jön Némethné, a legszebb asszony társulatunknál, kérdi mit nevetünk s hogy folytathassuk tovább a kacagást, kitűnő mondásaival újabb nevetésre fakaszt. Vége a próbának. Ujváry toborozza a délutáni domino compániát. Lejön a mi édes sugónénk, ki örökké fiatal marad, pedig melleleg megjegyezve már nagymama is, ebédre hívja »fiatit«. Sietünk is a Hadik huszár (Gyulai) Cubák úr meg én! Jön a jó fiu, megcsókolja kis feleségét s indulnak, az ügyelő figyelmeztetésére, ki nagy zajt constatált, ily kifejezésre fakad: »Ha még egyszer lármáztok, ebadták, meglülek benneteket s én játszok el minden jó szerepet az Istókját.« Elmegyünk, maga marad Jani a szolgál, ki a Troubadurt fujja, keservesen seper, boldog a mi nappali életünkben. Üdvözli, mint Németh édes kis fiacskája fejezi ki magát, csak egy

Ripacs.

Szépíráású irnok

ügyvédi irodába kerestetik.

Gim a kiadóban.

NÁNAY LAJOS KÖNYVNYOMDÁJA BAJÁN

KÉSZIT

MINDENFÉLE NYOMTATVÁNYOKAT

izlésesen és jutányos áron.

NYILT-TÉR.

Ezen rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém Baja város mélyen tisztelt közönségét értesíteni, hogy helyben, **az Erzsébet királyné-utcában levő volt Mészáros-féle** házában a mai kor igényeinek megfelelően egy

fényesen berendezett

pálinka-, bor- és sör-kereskedést

nyitottam. Raktáron tartom a legfinomabb **barack-, törköly- és szilva-pálinkákat**, úgyszintén bel- és külföldi **tea-rumokat**, mint **ananasz, braziliai, cuba és jamaikát**, a melyekre különösen felhívom a mélyen tisztelt intelligens közönség szives figyelmét. Bel- és külföldi **cognacjaim** minőség és ár tekintetében versenyen kívül állanak. Raktáron tartom a legkitünőbb **asztali- és pecsenye borokat**, valamint **szegedi buckai borokat, sört** pedig kizárólag elsőrendű **kőbányait** tartok.

Egyedüli törekvésem, hogy a mélyen tisztelt közönséget szolid, pontos és jó kiszolgálásom által üzletem részére megnyerjem, miért is esedezem kegyes pártfogásukért és vagyok

kiváló tisztelettel

özv. **Lusztig Jakabné.**

ISKOLAI CÉLOKRA

minden tekintetben
megfelel

legújabb tollunk

548 EF és F szürke

legfinomabb acél, kitünő minőség.

Carl Kuhn & Co., Wien Alapított 1843-ban.
Minden írószer-kereskedésben kapható.

EMKE dala!

EMKE-papirt, levélpapirt vegyetek!
Ha rá néztek, feldobog a szívetek.
Magyar fiúk, magyar lányok tudjátok,
Hogy én nektek magyar papirt kínálok.

Magyar földön, magyar kezek csinálják,
Magyar földön, magyar népnek kínálják;
Nem hagyhat ez magyar szívet hidegen,
Úgy is nálunk annyi minden idegen.

Külföld helyett a hazában maradjunk,
A magyar pénzt idegennek ne adjuk!
Hadd tudja meg ebből is a nagyvilág,
Hogy a magyar előre tör s tenni vágy.

EMKE-papirt adjatok a kezembe:
Édes anyám, neked irok én erre,
Van-e ennél szebb papír a világon?
Boltos uram, csupán **EMKE**-t kínáljon!

A fent megénekelt „**EMKE**“ levélpapíros minden nagyságban kapható

ifj. WAGNER ANTAL

könyv- és papirkereskedésében.

30-30

ZONGORÁK, CIMBALMOK,

HEGEDŰK,

csakis első rangú gyártmányok

Wagner Antalnál Baján.

REISZ és PORJESZ BÚTORGYÁRA

BÉKÉSCSABA.

Nagyvárad,

Fiók-telepek: **B A J A,**

Erzsébet királyné-utca (volt Mészáros-féle ház).

M DERN BÚTOR.

TELJES LAKÁSBERENDEZÉSEK.

Legolcsóbb gyári árak.

Mindenféle diszitó- és kárpitosmunkák elvállaltatnak.

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulóul felvétetik.

● ● Pártoljuk a honi ipart! ● ●

A legjobb
Író ténták „**STELLA**“ védjeggyel
Másolható ténták „**STELLA**“
Szines ténták „**STELLA**“
Tusoldat „**STELLA**“ védjeggyel
készülnek a „**STELLA**“ vegyészeti
gyárban

— B U D A P E S T E N. —

Főraktár:
Ifj. WAGNER ANTAL papirkeres-
kedésében
— ● B A J A. ● — 52-24

● ● Pártoljuk a honi ipart! ● ●

Pártoljuk a magyar ipar termékeit!

Pártoljuk a honi gyártmányokat!

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatlanul

kedvez főárudánknak a szerencse. Rövid idő alatt **12** millió korona nyere-
ménynél többet fizettünk nagyrabecéült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hó-
napban a

3 legnagyobb nyereményt és pedig:

a **605.000** koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,
a **100.000** „ főnyereményt a 74366. „ „
a **90.000** „ „ a 109780. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen
részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget.

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**,
1 à **200.000**, 2 à **100.000**, 1 à **90.000**, 2 à
80.000, 1 à **70.000**, 2 à **60.000**, 1 à **50.000**,
1 à **40.000**, 5 à **30.000**, 3 à **25.000**, 8 à **20.000**,
8 à **15.000**, 36 à **10.000** korona és még sok egyéb;
összesen **55.000** nyeremény és jutalom **14.459.000**
korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt **.75** vagy K. **1.50**; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt **1.50** vagy K. **3**.

$\frac{1}{2}$ „ „ „ **3.** — „ „ **6.** — ; $\frac{1}{1}$ „ „ „ **6.** „ „ **12.** —

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése**
ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 2-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. és T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Terezy-körut 46/a.** I. fiók: **Váci-körut 4/a.**

II. fiók: **Muzeum-körut 11/a.** III. fiók: **Erzsébet-körut 54/a.**

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti
sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben (utánvételezni kérem
(postautalvánnyal küldöm } A nemtetsző
(mellékelem bankjegyekben (bélyegeken.)) } törlendő.

Pontos cím:

.....
.....
.....

Házvezetőnői állást

keres, egy jó családból való
középkorú nő, magános öreg
úrnál, vagy plébánián.

4-4 Cím a kiadóhivatalban.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia **szivar-**
kapapir és **szivarkahüvely** kap-
ható az ország minden
különlegességi árúdjában.

Három hold föld

a vaskuti uton eladó

Kukity Györgynél.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudo-
mására hozni, hogy mint eddig, úgy most is,
tüzelő szén üzletemben a legjobb minőségű
tüzelő anyagokat tartom állandóan eladásra u. m.

Elsőrendű

légszeszgyári dió koksz.

(Olcsóbb féle vagyis nagyobb darabos kokszot
nem tartok.)

Legjobb minőségű

salgótarjáni darabos szén.

Ezen fajnál a t. közönségnek is érdekében
szükségesnek tartom megjegyezni, hogy ez az
összes hazai szénnek közt a legcsekélyebb füst-
képződésű, leglángosabb és magas hőfokánál
fogva házi fűtésre legajánlatosabb. Szokás azon-
ban olcsóbb faj szénket is e néven forgalomba
hozni, miért is kérem a t. vevő-közönséget,
szíveskedjék nálam összehasonlítás végett, bár-
mily csekély megrendelést tenni.

Tartok ezenkívül olcsóbb darabos kőszent
is, valamint keményfaszenet és vágott kemény-
fát eladásra. — A nálam vett tüzelő anyagokat
házhoz szállítom. — Megrendelhető lakaso-
mon (Kisvásártér, Képezdének átellenében) és
a Tóth Kálmán-téri dohánytőzsdében.

A t. közönség pártfogását kérve, mit igye-
kezni fogok kiérdemelni,

maradtam teljes tisztelettel

Nagy Péter,

10-1

szénkereskedő.